

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4815/2022
26.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник адвокат Никола Јанковић из ..., против туженог ЈП ЕПС „Београд“, Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2522/22 од 02.09.2022. године, у седници одржаној 26.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2522/22 од 02.09.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 760/19 од 15.06.2022. године и одбија захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 87.885,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 760/19 од 15.06.2022. године ставом првим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћене зараде по основу рада у смени исплати износе означене у овом ставу изреке са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа до исплате, као и да на износе мање исплаћене зараде за тужиоца уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање код РФ ПИО Београд. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 74.897,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2522/22 од 02.09.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставову првом изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име мање исплаћене зараде по основу сменског рада исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као и да на

досуђене новчане износе уплати за тужиоца доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставову другом изреке првостепене пресуде и одбијен је захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 74.897,00 динара. Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженом плати трошкове првостепеног поступка у износу од 1.950,00 динара. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 27.954,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) и нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог на неодређено време. У утуженом периоду обављао је рад тако што је сваки други дан радио у времену од 07,00 до 19,00 часова, односно сваки други дан је радио по 12 часова. За рад обављен у спорном периоду тужени није увећао зараду тужиоцу по основу сменског рада за 8,9% од основне зараде, на основу члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за „Електропривреду Србије“. Висина потраживања на име мање исплаћене зараде по основу сменског рада утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужилац радећи по напред описаном моделу остварио сменски рад и усвојио је тужбени захтев за исплату увећане зараде по том основу са припадајућим доприносима.

По оцени другостепеног суда, рад тужиоца није сменски рад, због чега нема право на исплату увећане зараде по том основу, због чега је преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев тужиоца.

Ревизијом тужиоца се по оцени Врховног суда основано указује на неправилну примену материјалног права од стране другостепеног суда.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...113/17) у члану 63. прописано је да је рад у сменама организација рада код послодавца према којој се запослени на истим пословима смењују према утврђеном распореду, при чему измена смена може да буде континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или недеља (став 1), да запослени који ради у сменама је запослени који код послодавца код кога је рад организован у сменама у току месеца посао обавља у различитим сменама најмање трећину свог радног времена (став 2). Одредбом члана 108. став 4. истог закона прописано је да општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Посебним колективним уговором за Електропривреду Србије („Службени гласник РС“, бр. 15/15) у члану 7. став 2. тачка 2. прописано је да послодавац доноси одлуку о распореду, почетку и завршетку раног времена, полазећи од следећег: на радним местима где процес рада траје непрекидно, рад се организује у сменама, при чему се под сменским радом подразумева рад у две (по 12 сати) или више смена (по 6 или 8 сати) у току радног дана када на истим средствима за рад, раде наизменично најмање два запослена, или две групе запослених, при чему измена смена може бити континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или недеља, док је одредбом члана 38. став 1. тачка 4. прописано да се основна зарада запосленог увећава за рад у сменама за 8,9%.

Према директиви Европске уније 2003/88 – ЕС сменски рад је дефинисан као начин организације рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући и образац ротирања, који може бити непрекидан или са прекидима (континуиран или дисконтинуиран), изискујући потребу да радник ради у различито време током одређеног периода дању или ноћу, а турнус се у свом језичком значењу изједначава са сменским радом (per turnum, по реду, редом). Директива Европске уније није извор права али њена садржина помаже у тумачењу појма сменског рада који наши закони не садрже.

Имајући у виду утврђене чињенице да тужени није извршио увећање зараде тужиоцу према наведеним законским одредбама и одредбама Колективног уговора које су важиле у спорном периоду, да је тужилац у утуженом периоду радио по моделу радног времена 12 (рад) – 36 (одмор) – 12 (рад), Врховни суд налази да је првостепени суд правилно усвојио тужбени захтев и обавезао туженог на исплату тражене разлике у заради по основу сменског рада, са припадајућим доприносима. По оцени Врховног суда, када се запослени на истом послу смењују према унапред утврђеном редоследу, ради се о сменском раду. Наиме, рад у сменама је рад који се непрекидно или са прекидима ради у најмање 2 смене, било дневне или ноћне, односно таква организација рада у коме радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, укључујући образац ротирања, који може бити непрекидан или са прекидима у различито време током одређеног периода дана или ноћи. Како је у конкретном случају код оваквог режима рада постојао континуитет, те имајући у виду и чињеницу да је сменски рад признат у општем акту тужене (Посебни колективни уговор за „Електропривреду Србије“), што указује између осталог да рад са наведеним моделом радног времена представља сменски рад, то је по оцени Врховног суда правилан закључак првостепеног суда да тужилац, у смислу одредбе члана 108. став 4. Закона о раду и члана 38. став 1. тачка 4. Посебног колективног уговора за „Електропривреду Србије“, има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду у утуженом периоду, као и право на уплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за ПИО.

Како је преиначена другостепена пресуда и одбијена жалба туженог, то је потврђена и одлука о трошковима првостепеног поступка и одбијен захтев туженог да се обавезу тужиоци да му накнаде трошкове парничног поступка.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153, 154. и 163. став 2. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка на име предузимања правних радњи од стране пуномоћника адвоката и то: за састав ревизије износ од 18.000,00 динара према АТ важећој у време предузимања ове парничне радње што увећано за износ судске таксе на ревизију у износу од 27.954,00 динара и таксе на одлуку по ревизији у износу од 41.931,00 динара према ТТ, чини укупан износ од 87.885,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате, сагласно члановима 277. став 1. и 324. став 2. ЗПП.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић